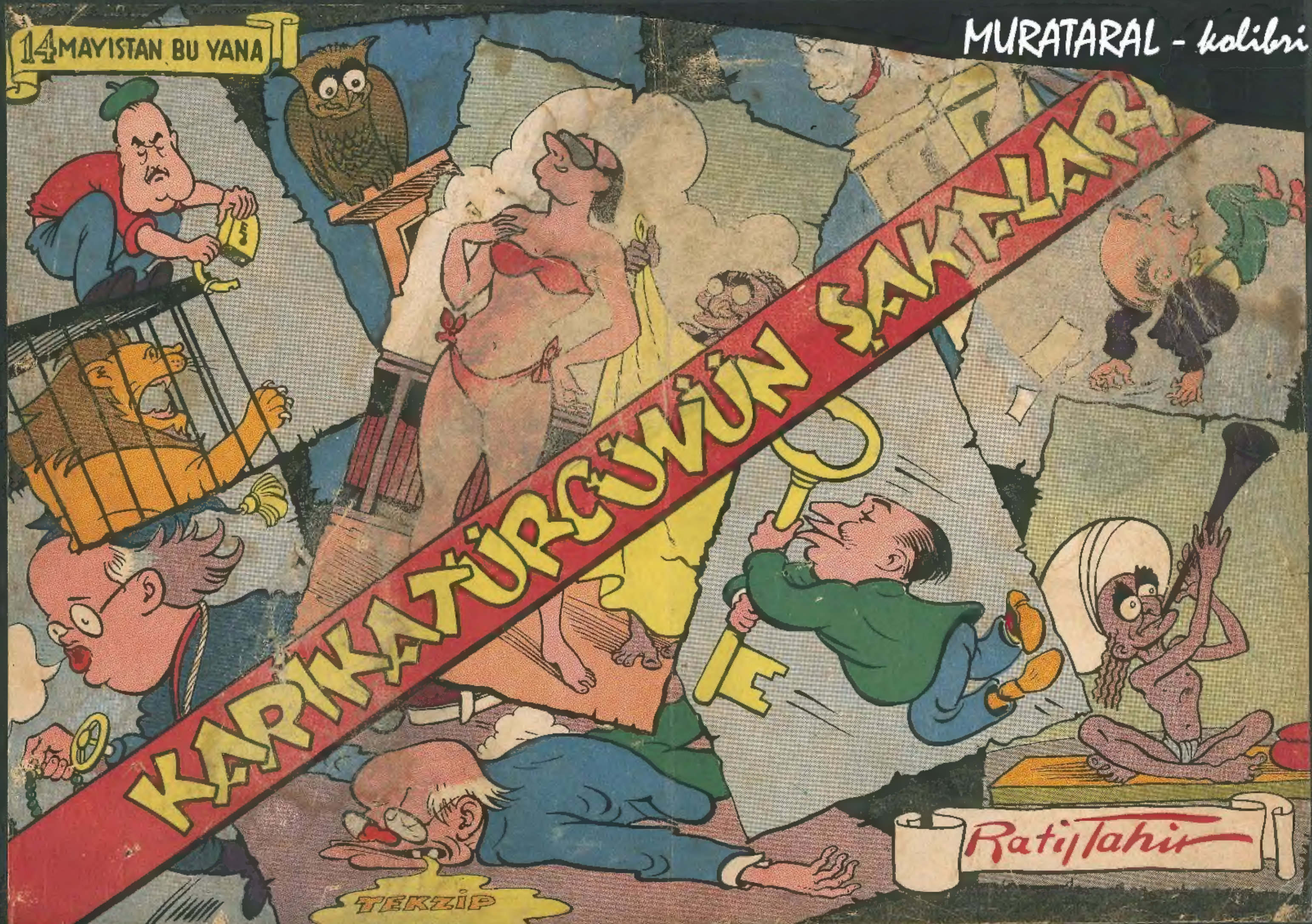

MURATARAL - kolibri

Karikatür

İnsanlardaki ahlâksızlıklara, gülünçlüklere ve çirkinliklere tariz arzusu tâ eski Mısırlılar ve Asûrilerden beri durup dinlenmek bilmez bir ihtiyaç halinde devam etmiştir. Hele Yunanlıların mâbutlarını bile karikatürize ettikleri meşhurdur.

Resimde karikatür, edebiyatta hiciv ile atbaşı yürür. Karikatür de hiciv gibi, insanı parçalar. Bazı çeşitleri yalnız şahısların gülünç taraflarını mübalağa ile göze çarptırmakta bir zevk arar ve herkesi güldürür. Fakat bazı çeşitleri müthiş bir tariz aleti olabilir, hele hükûmete tevcih edilirse!...

Son zamanda en mümtaz karikatürcülerimiz arasına yükselen Ratip Tahir daha ziyade siyasî hayatın çirkinliklerini teşhirde temayüz ediyor. Yarattığı tipler canlıdır, gülünçtür.

Fransa gibi bir memleket bile, Napolyondan sonraki Krallıklar zamanında, karikatüre zor tahammül etti. Lamartine'i, matbuat hürriyetinin büyük müdafilerinden Emil Olivier'yi karikatür düşmanı olarak buluruz. Bugün bizimkiler halâ bu yüz senelik düşüncelerin tesiri altında karikatürleri anlayamaz durumdadırlar.

Karikatür zalimdir, fakat siyasî hayatın tuzu, biberi ve neşesidir. Tahammül gerek!...

Hüseyin Cahit YALÇIN

Karikatür ve Politika

Bir Avrupalı politika adamı, gazetelerde karikatürünü görmediği zaman siyasî hayatta artık ölmüş olduğuna hükmeder.

Karikatür meddah olamaz. Gülüncü ve tuhafı arar. Ratip Tahir'de eski Babıâli fotoğrafçısı Febüs Efendi'yi bulmak isteyen bizim politikacılar acaba ne kadar zekâ zaafına uğradıklarının farkında mıdırlar?

İnsan kendi kendisine gülebilmelidir. Karikatür bizi bize bir aynadan daha iyi gösterir ve bozulmuş kıravattan çok daha beter kusurlarımızı düzeltmeğe hizmet eder.

Karikatürün de iyisi, kötüsü vardır. Kötü karikatürcü, mevzuunu değil, kendini gülünç eder. Her halde doğru olan bir şey varsa, yalnız istibdatlarda ve demirperde arkasında karikatürün bir suç olduğudur.

Samet Ağaoğlu bir dereceye kadar sevimliliğini Ratip Tahir'in karikatürlerine borçlu değil midir? Bunu anlamış olsaydı, o da hepimiz de ne kadar rahat ederdik!

Falih Rıfkı ATAY

Sayın Cavit Oral

Sevgilerimle

16 . VI . 1952

Ratip T. Burak

Ratip Tahir'in Albümü

Çelik gibi sağlam ve alev gibi kıvrak bir çizgi.

Aydınlığı gölgeli inceliklere tercih eden ferah bir görüşün zaman zaman klâsik mükemmelliğe ulaşan kompozisyon ustalığı.

Beden yapısını karaktere bağlayan taazzuvun sırlarını ele verdiği için, gerçeğin hizmetinde bir mübalağa.

Gülüncü lejandda ve sözde değil, hayatın kendisinde arayan cins karikatürcünün hâdiselere bakışı.

Hedefi yıkmak ve yok etmek olmadığı için kıskançlıktan süt emmeyen, kînin yerini alarak onun tahriplerini önleyen ve kurbanlarını bile güldüren iyi niyetli ve tatlı bir istihza.

Haksızlığın, kötülüğün ve ahmaklığın suratına boşalan ve bıyık altından düşüp perde perde kahkaha halini alan bir isyan haykırışı.

Ruhların, mizacların, karakterlerin dibine tutulmuş, görünenin delâletiyle görünmiyeni gören ve gösteren bir ayna.

Siyasî karikatürcülüğümüz, en büyük üstadını araya araya, Ratip Tahir Burak'da karar kıldı. Bu albüm demokrasi tarihimizi ebedîleştiren çizgileriyle bize onun en canlı ve sevimli vesikasını veriyor.

Peyami SAFA

Murat Aral albumu cizgiliforum'a hediye etti.
Kolibri taratarak forumda paylasti. 24.1.2011

Karikatürcünün şakaları

14 Mayıstan bu yana çizdiğim yüzlerce karikatürden elliye yakınını bir arada, bir albüm halinde neşretmekle, naçiz çizgilerime karşı gösterilen alâkaya kısmen cevap vermiş olduğuma inanıyorum.

Bu albümde göreceğiniz karikatürler ve altlarındaki bir iki kelime sizlere büyük ölçüde hususiyeti olan bir devri yeniden yaşatacaktır. Demokrasi kahramanları, benim canlandırmak istediğim sahnelerin de kahramnları olmuşlardır. Bu mütevazı eser benim olduğu kadar, belki daha ziyade, bu kahramanların eseridir.

"Ulus" da, haftada bir neşredilmiş olan bu karikatürlerin üzerinde "Karikatürcünün şakaları" diye bir başlık vardır. Bu albüme de aynı adı koydum. Ne ölçüde olursa olsun, her halde bu albümün de ancak bir "şaka" olduğuna inanarak gözden geçirilmesini dilerim. Yoksa, mizahı, karikatürü anlamayanların, hazmedemeyenlerin iddia ettikleri gibi bu çizgilerde ve birkaç kelimelik lejandlarında "hakaret" mevzûu ve kasdı aramak insan oğlunu lüzumundan fazla gülünç yapar. Benimse maksadım sadece lâtife!...

Ratip Tahir BURAK

Bu Albümü Ulus rotatifinde basan Turgut Serdaroğlu'nun başarısını takdir ve tebrikle teşekkürler ederim.
R. T. B.

ULUS BASIMEVİ ANKARA 1952

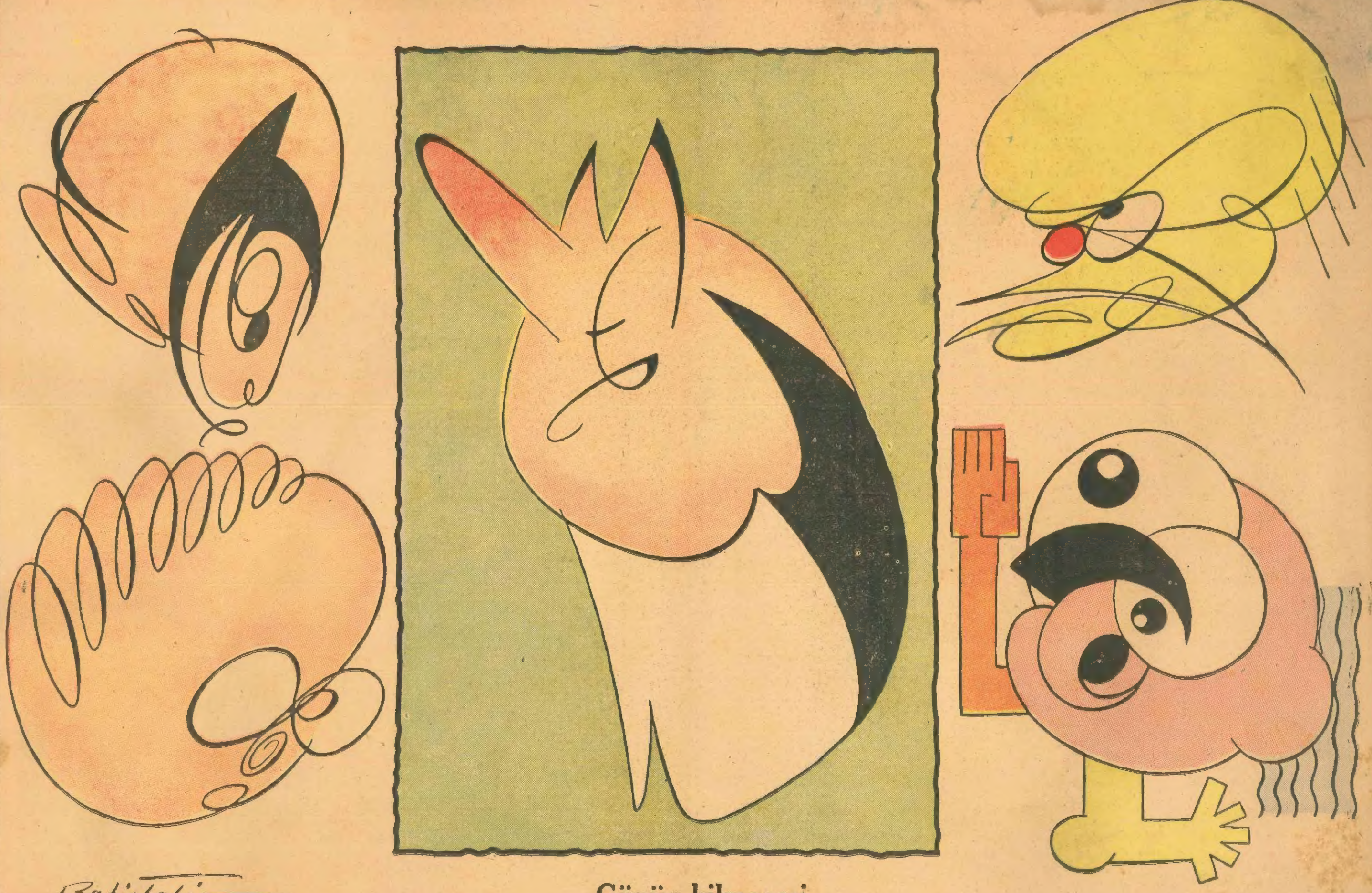

Günün bilmecesi

23.10.950

Kerem ile Aslı

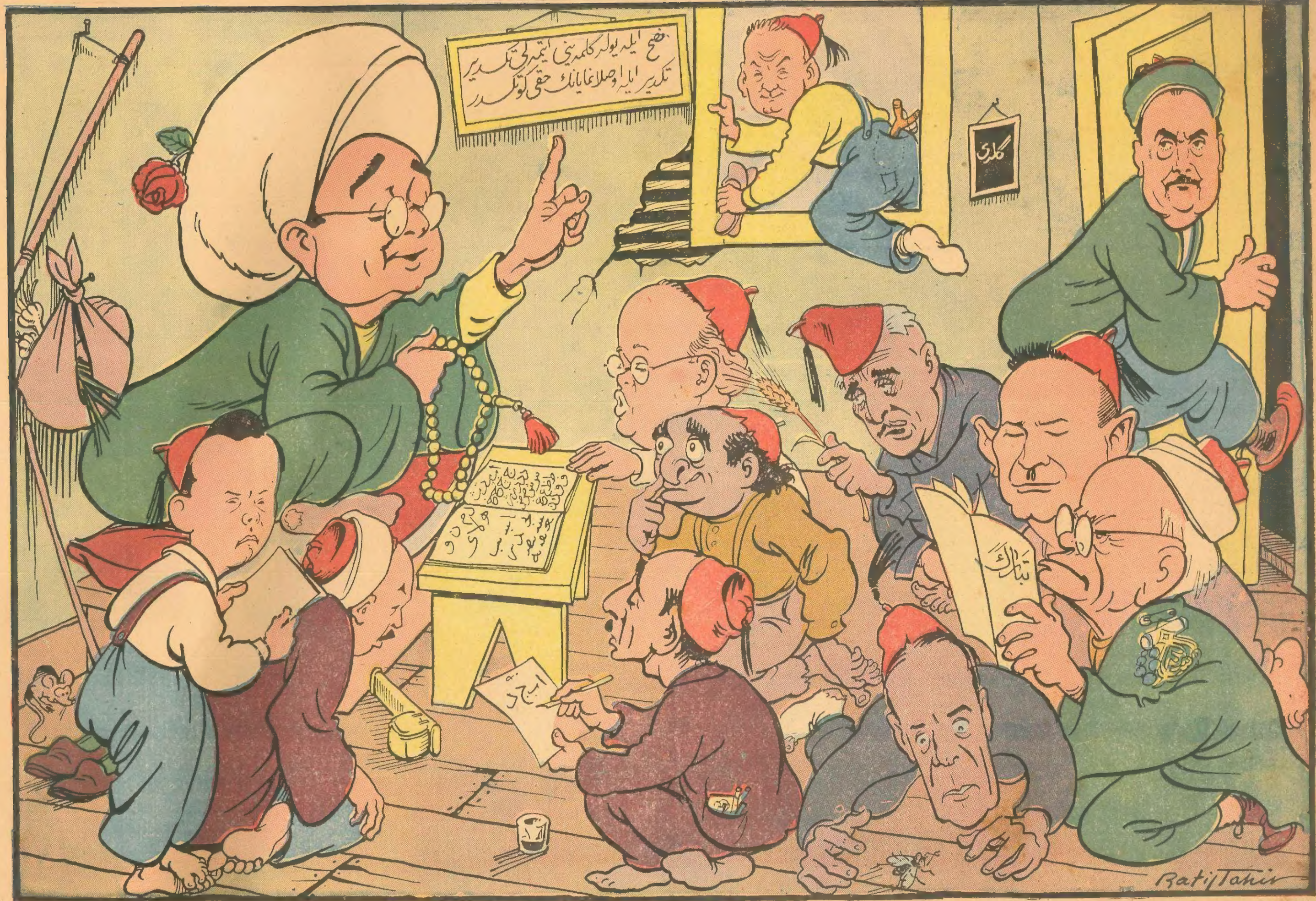

7.11.950

Ulûm-u siyasiye dersi

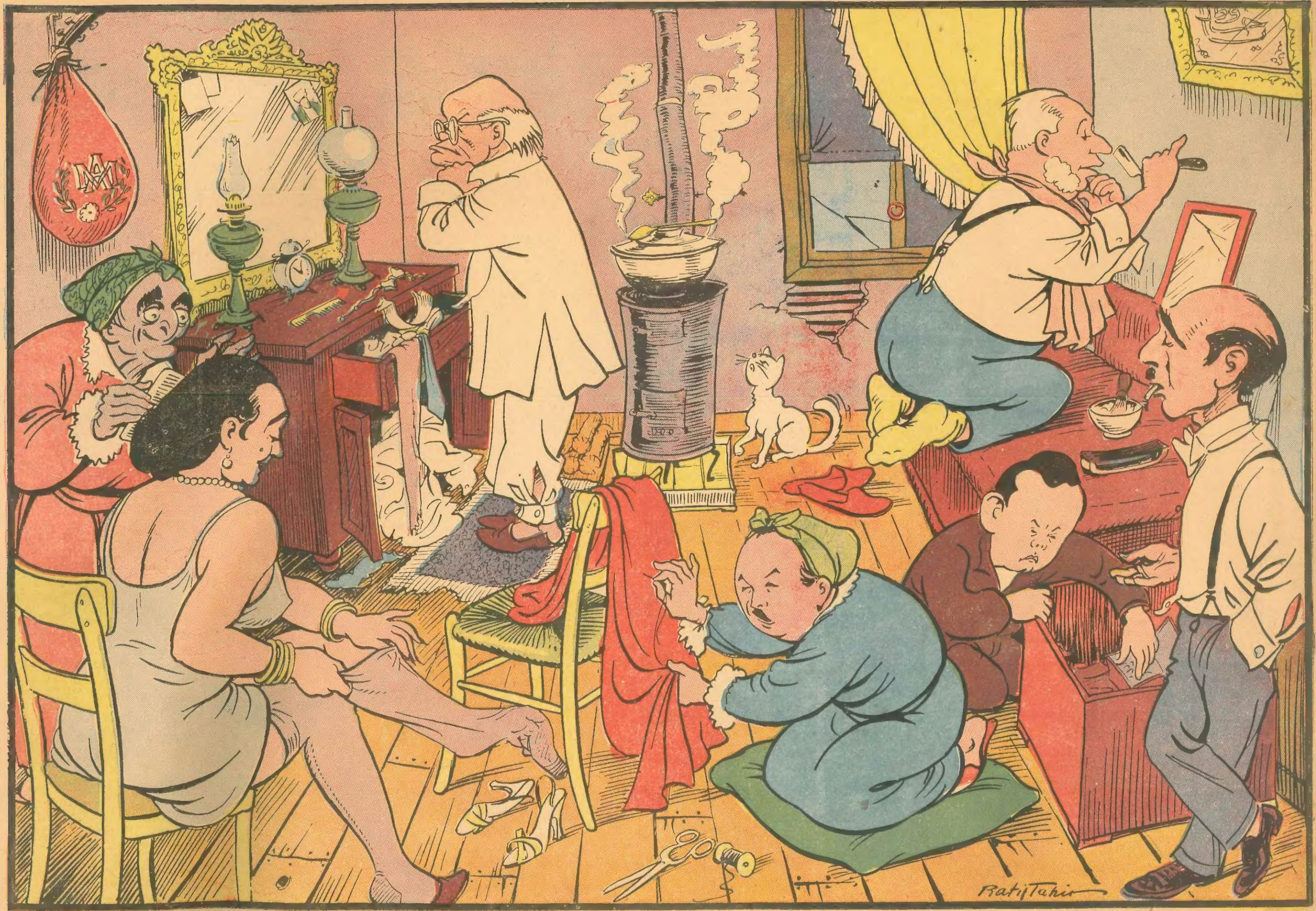

26.12.950

Bizim ailede yılbaşı hazırlığı

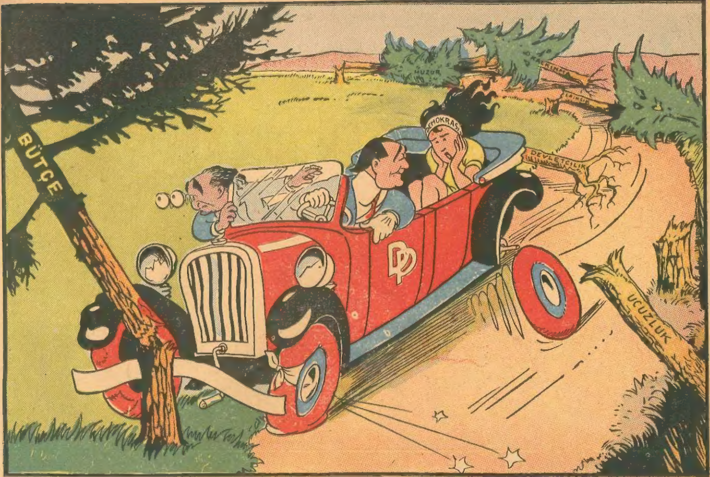

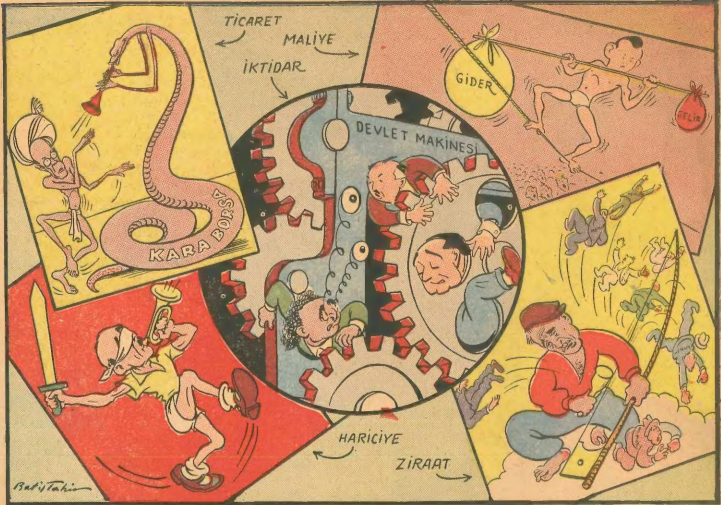

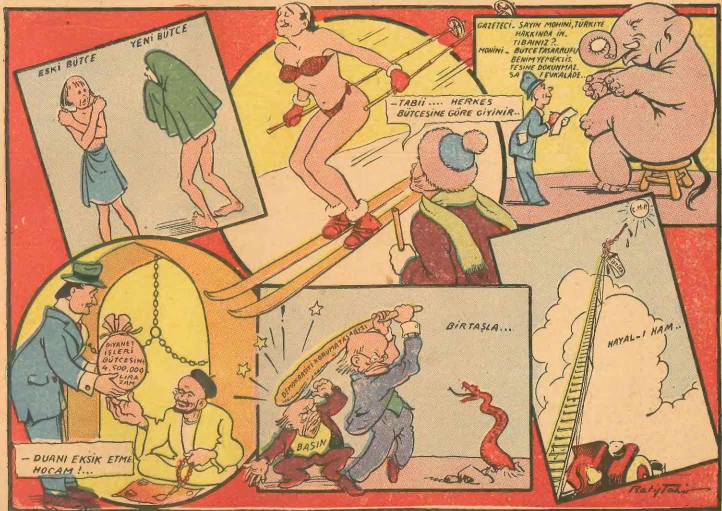

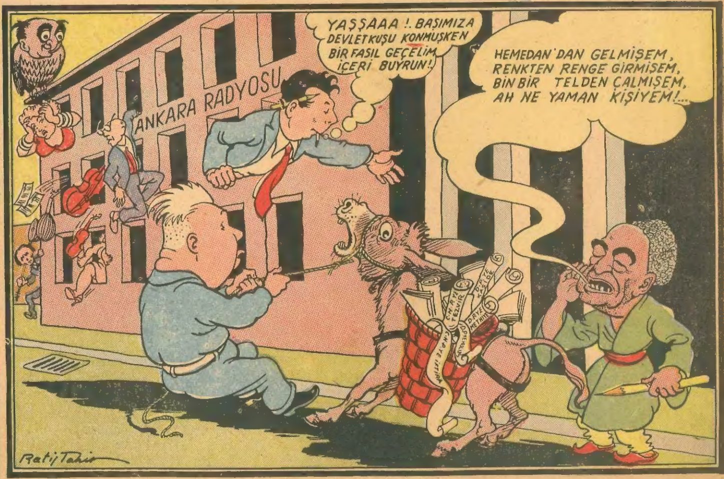

30.1.951 — Ehliyetli Şoför

9.1.951 — Dağarcıktan

13.2.951 — Gene Dağarcıktan

31.10.950 — Vur patlasın, çal oynasın

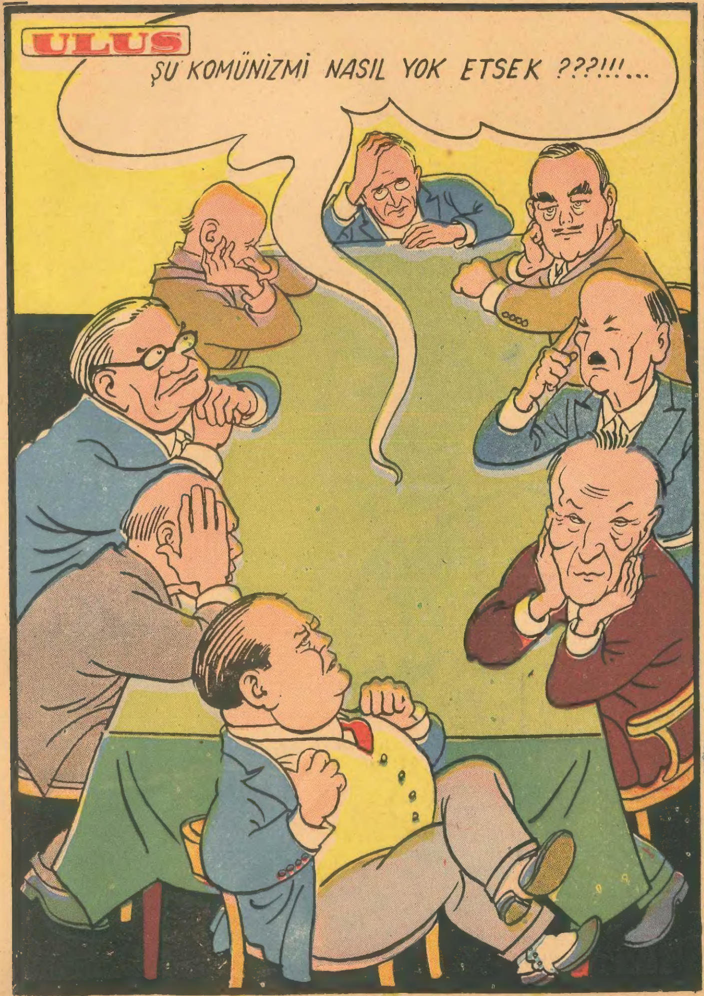

Dünya demokratlarının düşüncesi...

Bizim demokratların düşüncesi !

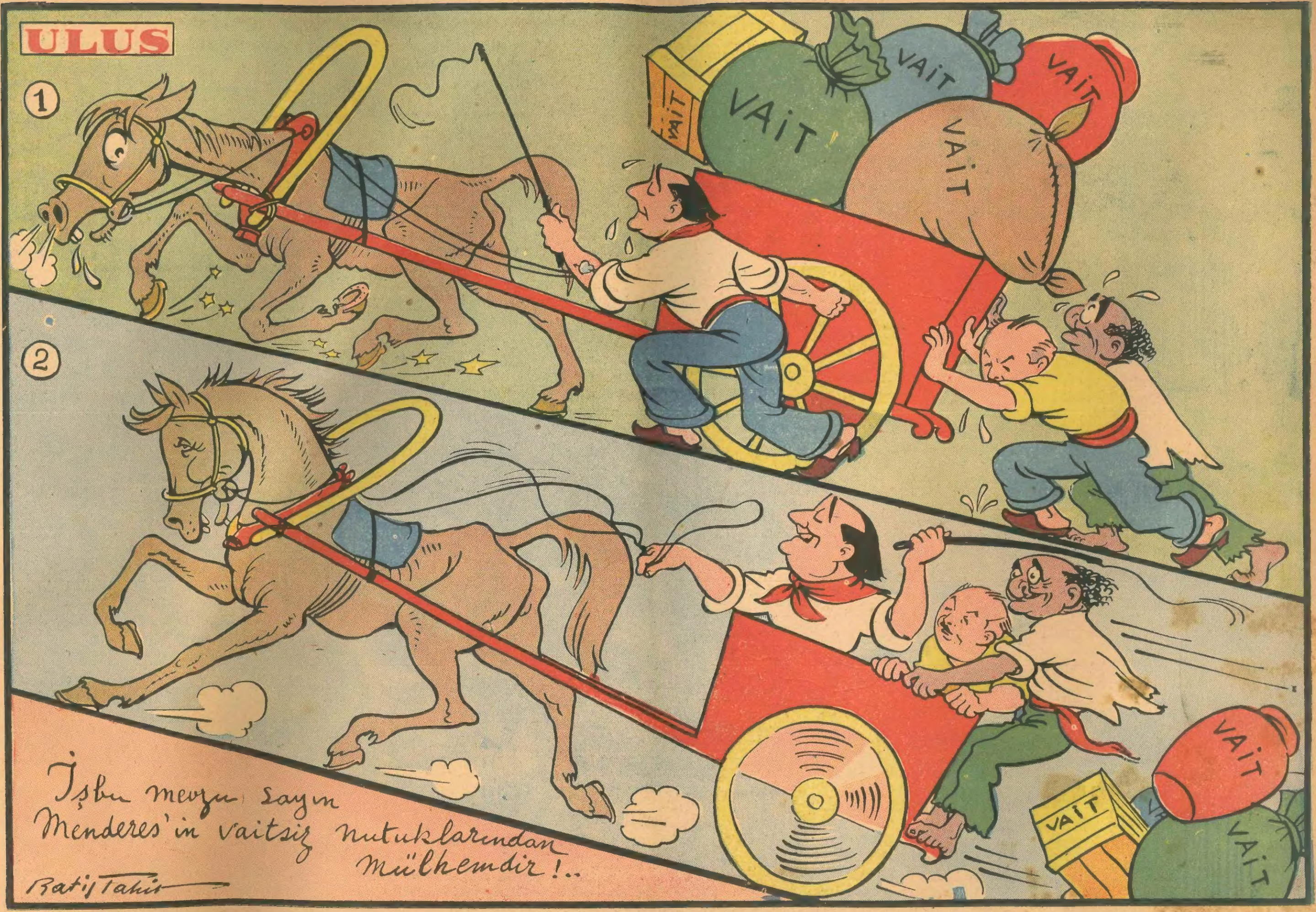

6.3.952

Deeeh, yavrum !!...

13.3.1951

Mart cilveleri

3.4.951

Nisan balığı

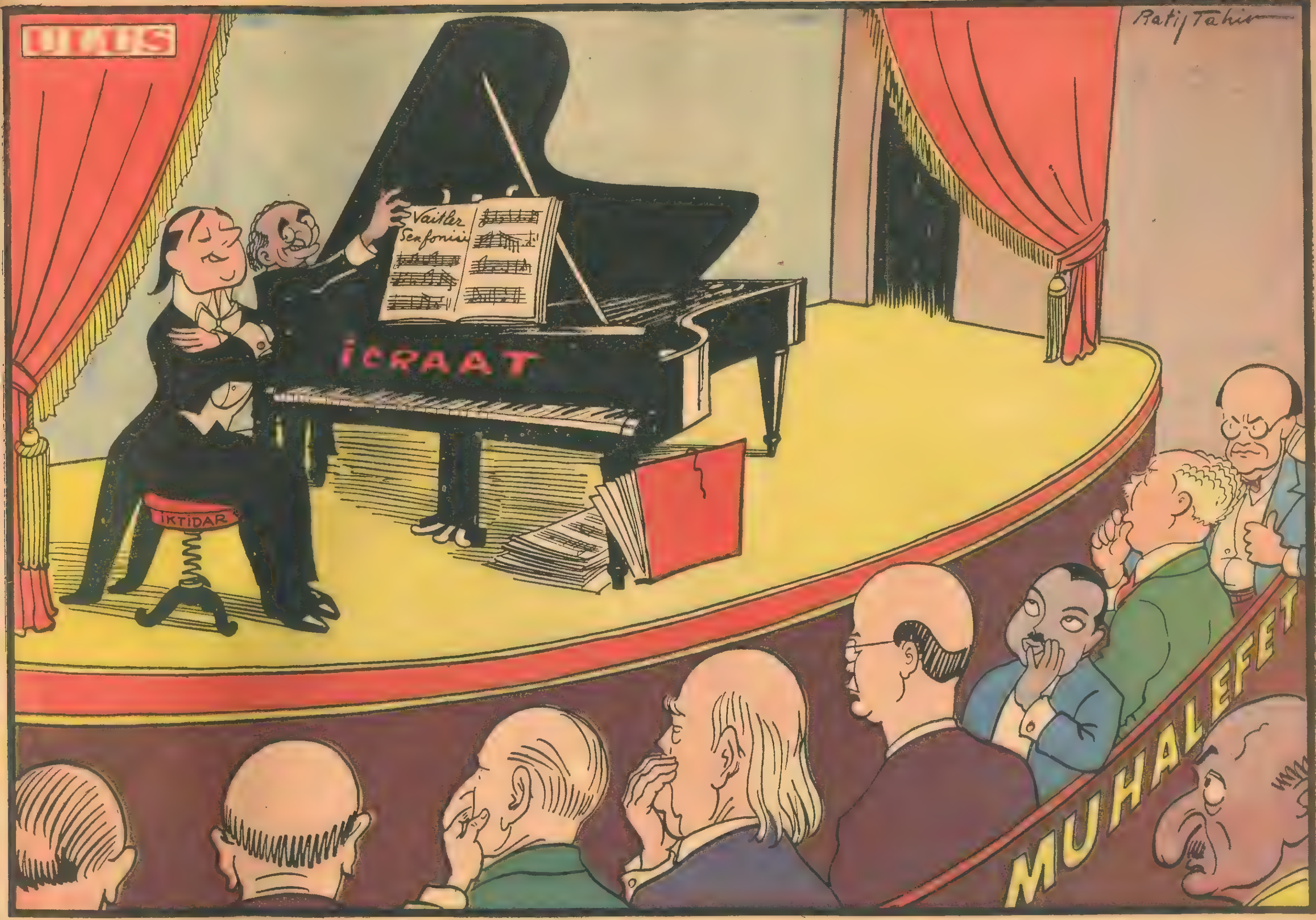

17.4.1952

Başlamayan senfoni

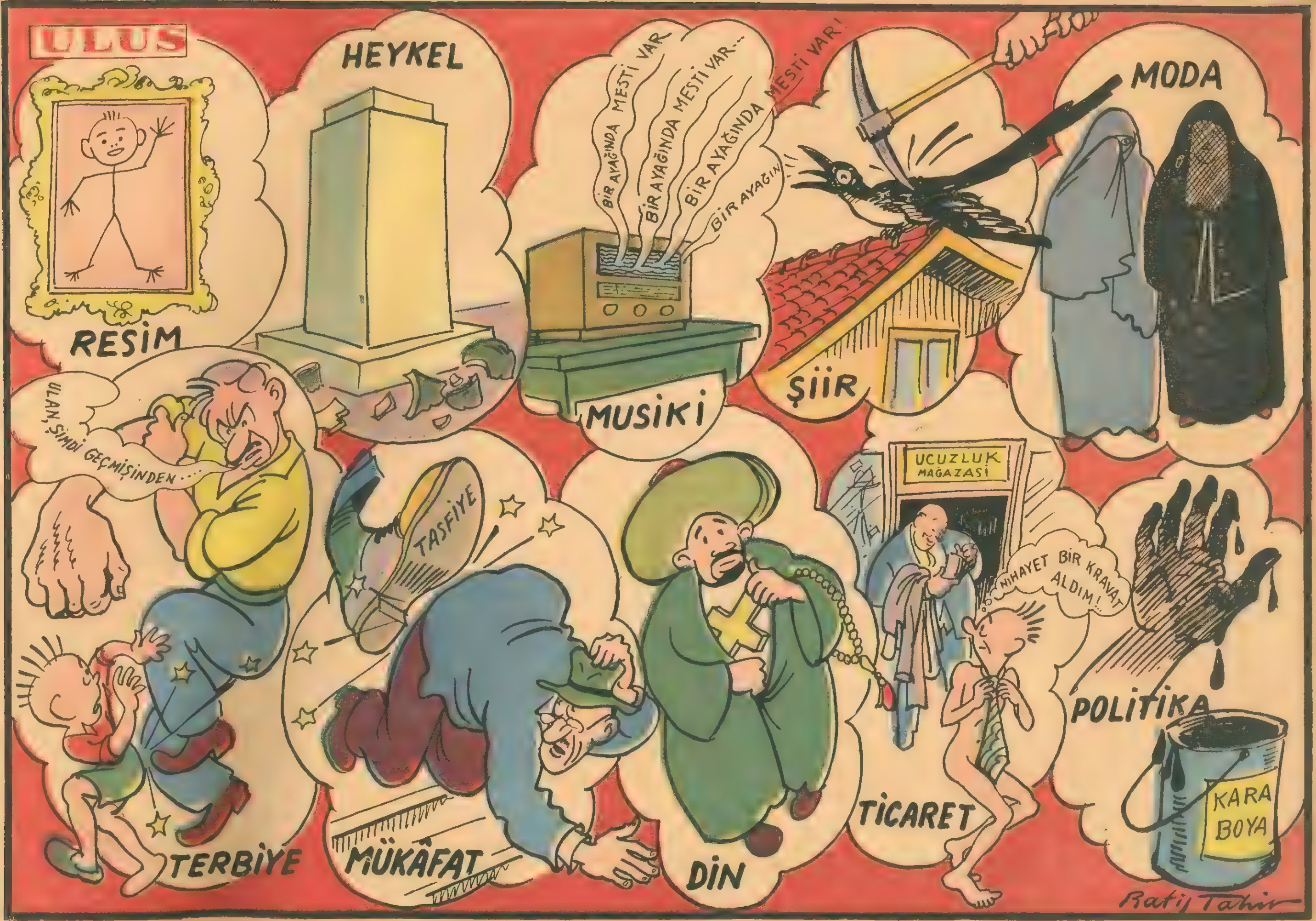

8.5.951

Bazılarına göre mefhumlar

29.5.951

Kurupınar güreşleri

5.6.1951

Uçar Kale

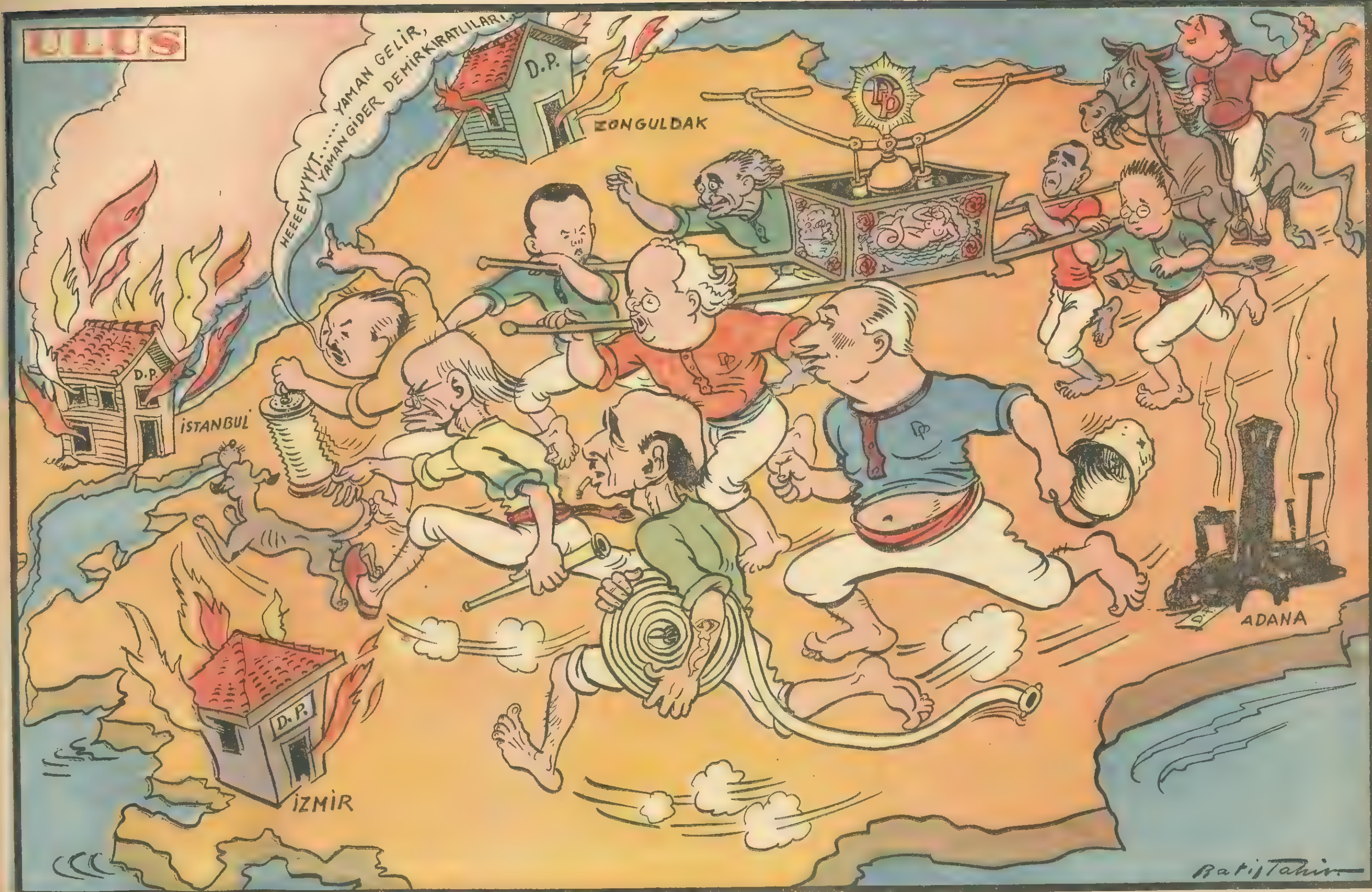

12.6.951

Alev saçağı sarınca...

3.1.951

Gençlik — Yeter !!...

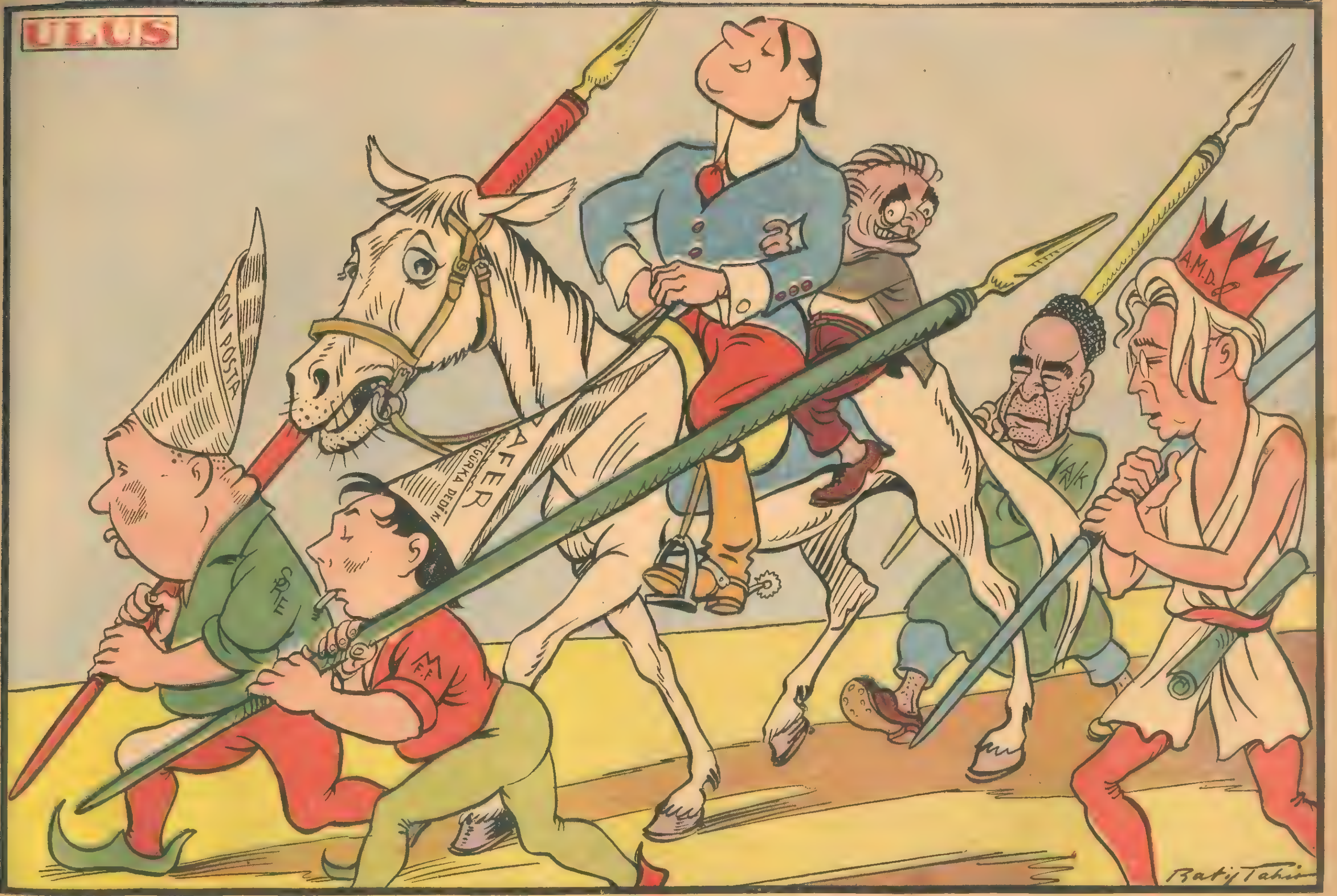

10.7.951

.... ve kalemşorları

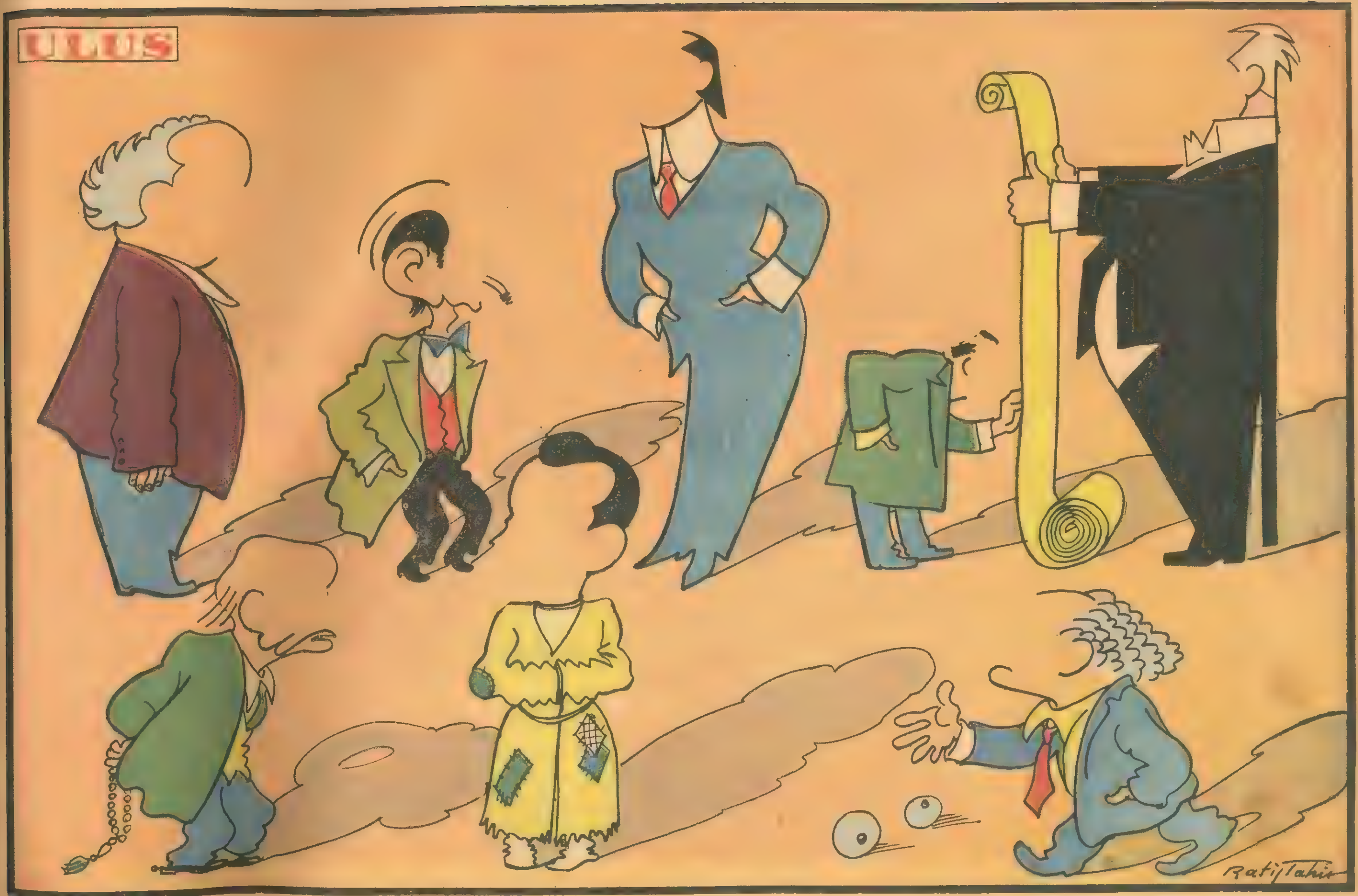

Gün bilmecesi: No. 2

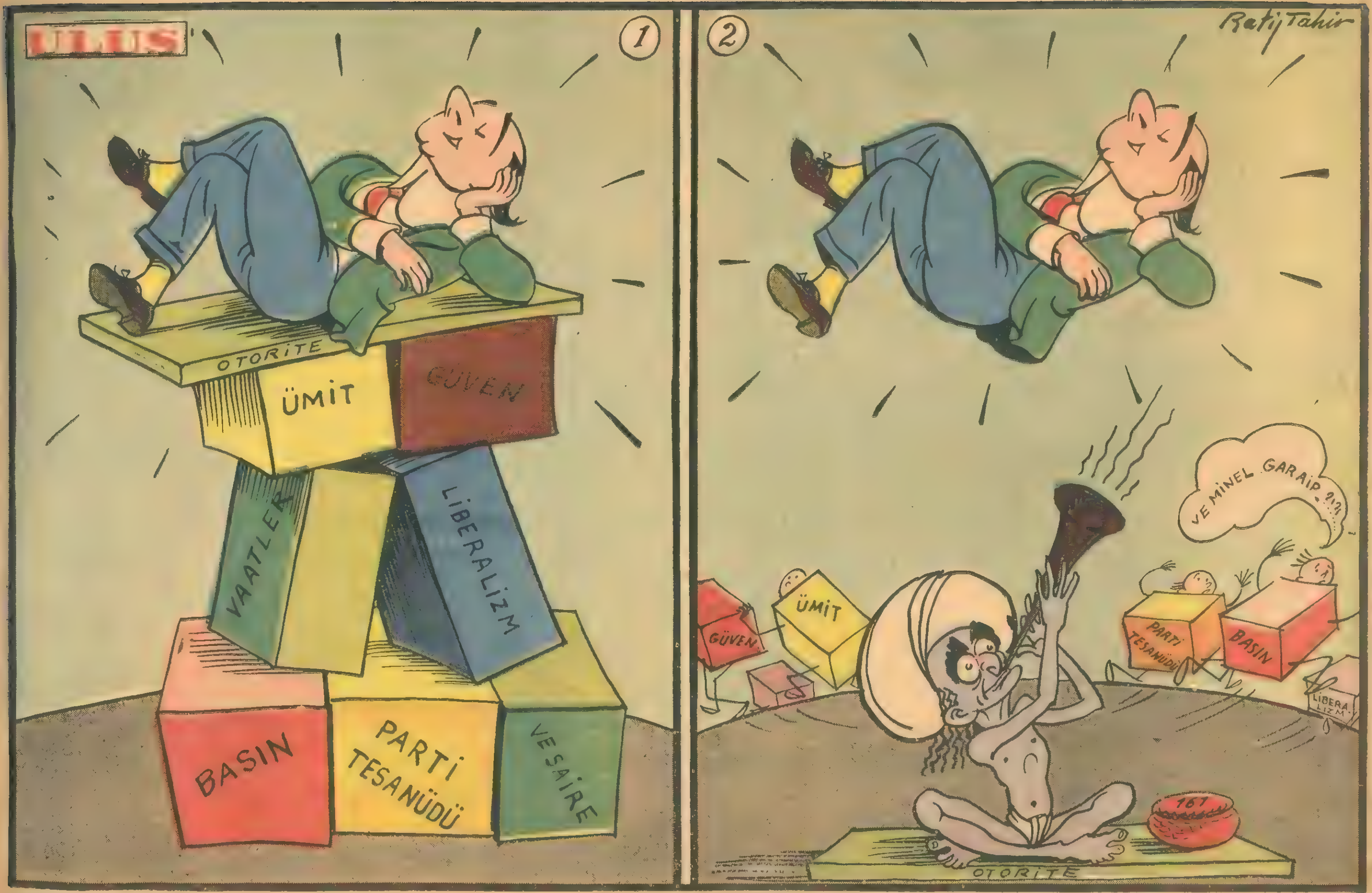

24.7.1951

Bizde fakirizm

31.7.951

Bir varmış, bir yokmuş...

7.8.951

Pupa yelken

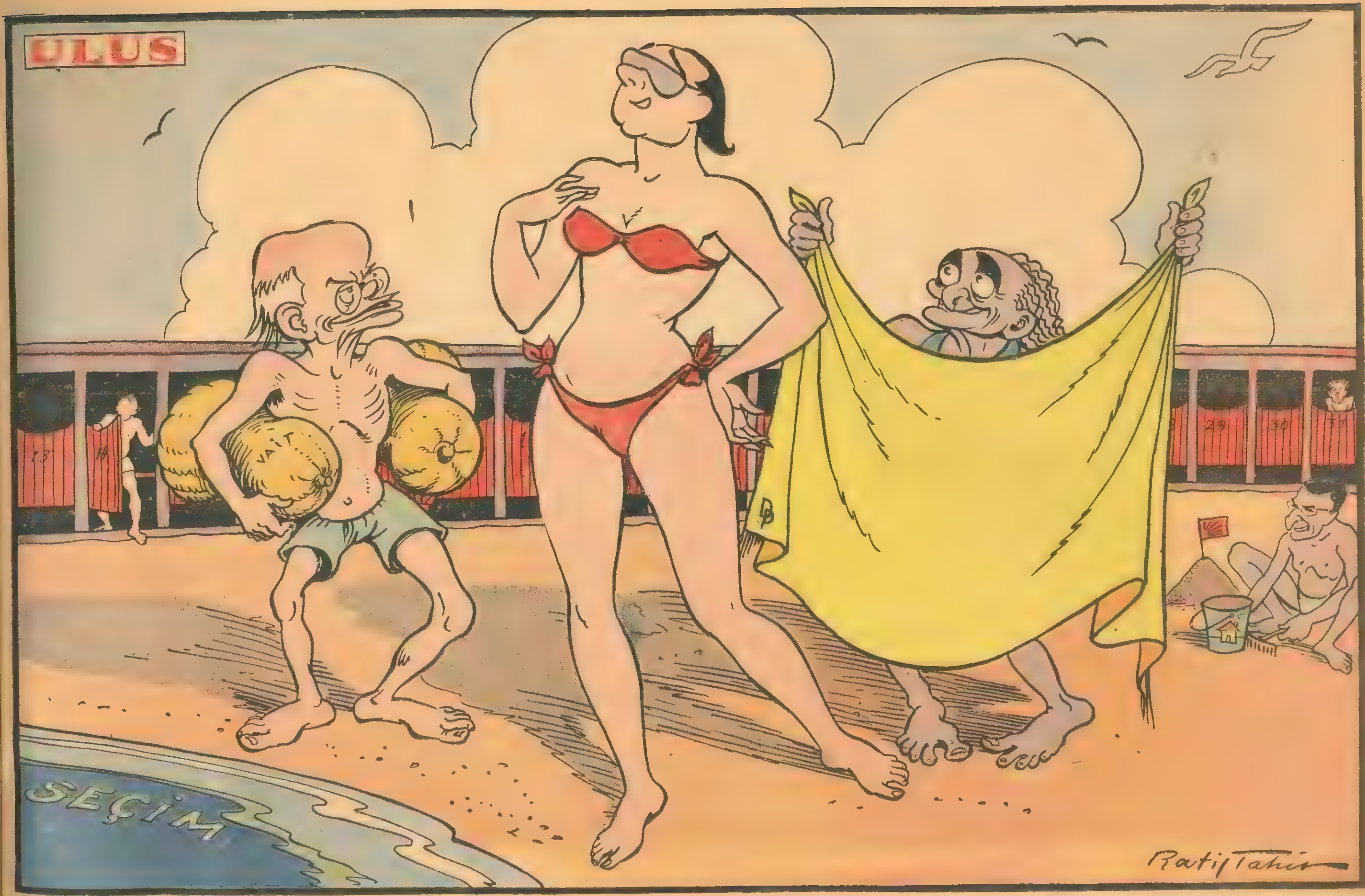

14.8.95.

Yaz tatilinde: Bir böcek, iki böcek

21.8.1951

Leyleğin attığı

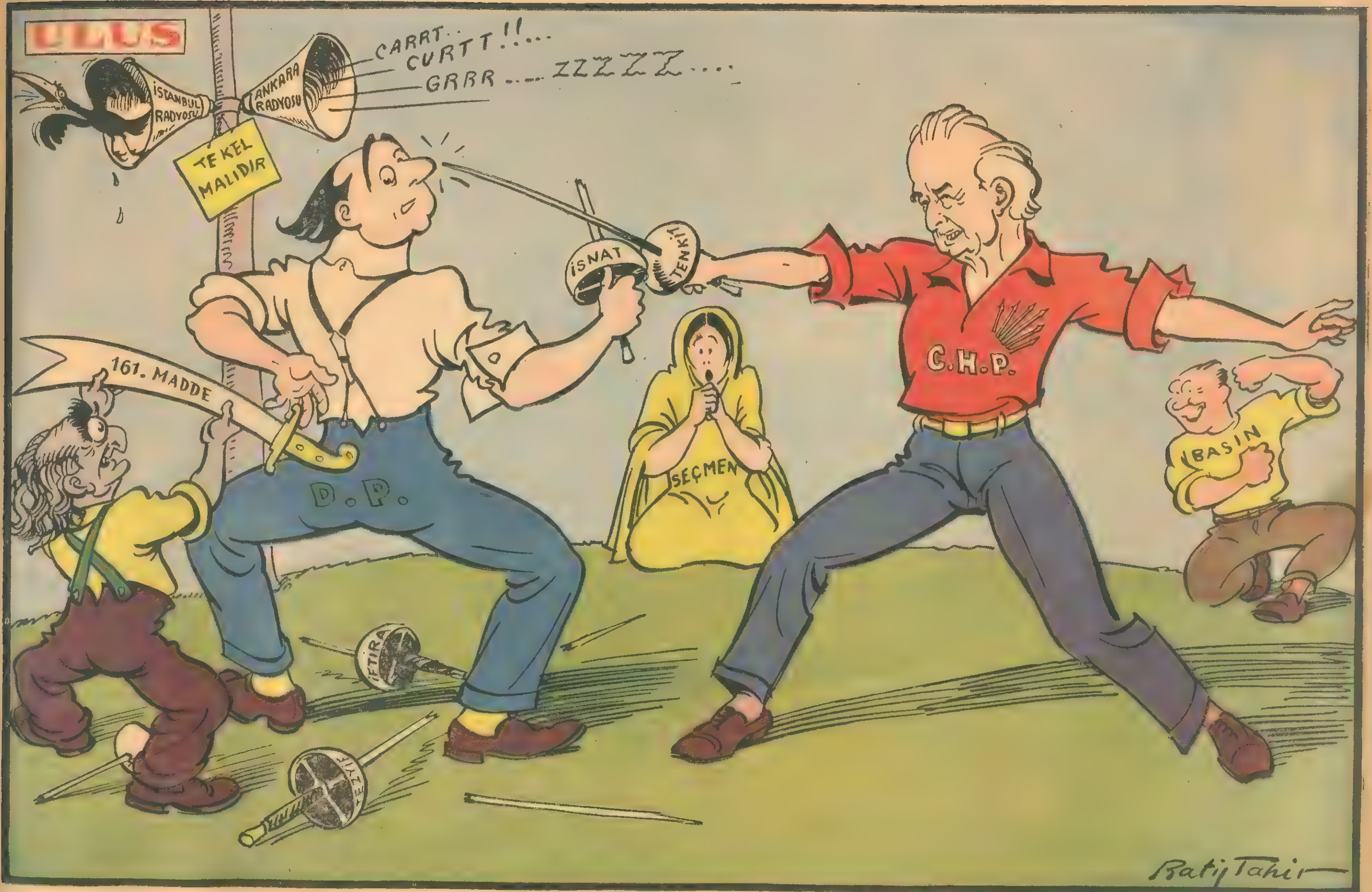

22.8.1951

Mızık

ULUS
TEZVİR D.P.
BASKI D.P.
BOŞ VAİT
PALAVRA D.P.
SEÇİM PROPAGANDASI
Ratip Tahir

4.9.951

Çorba

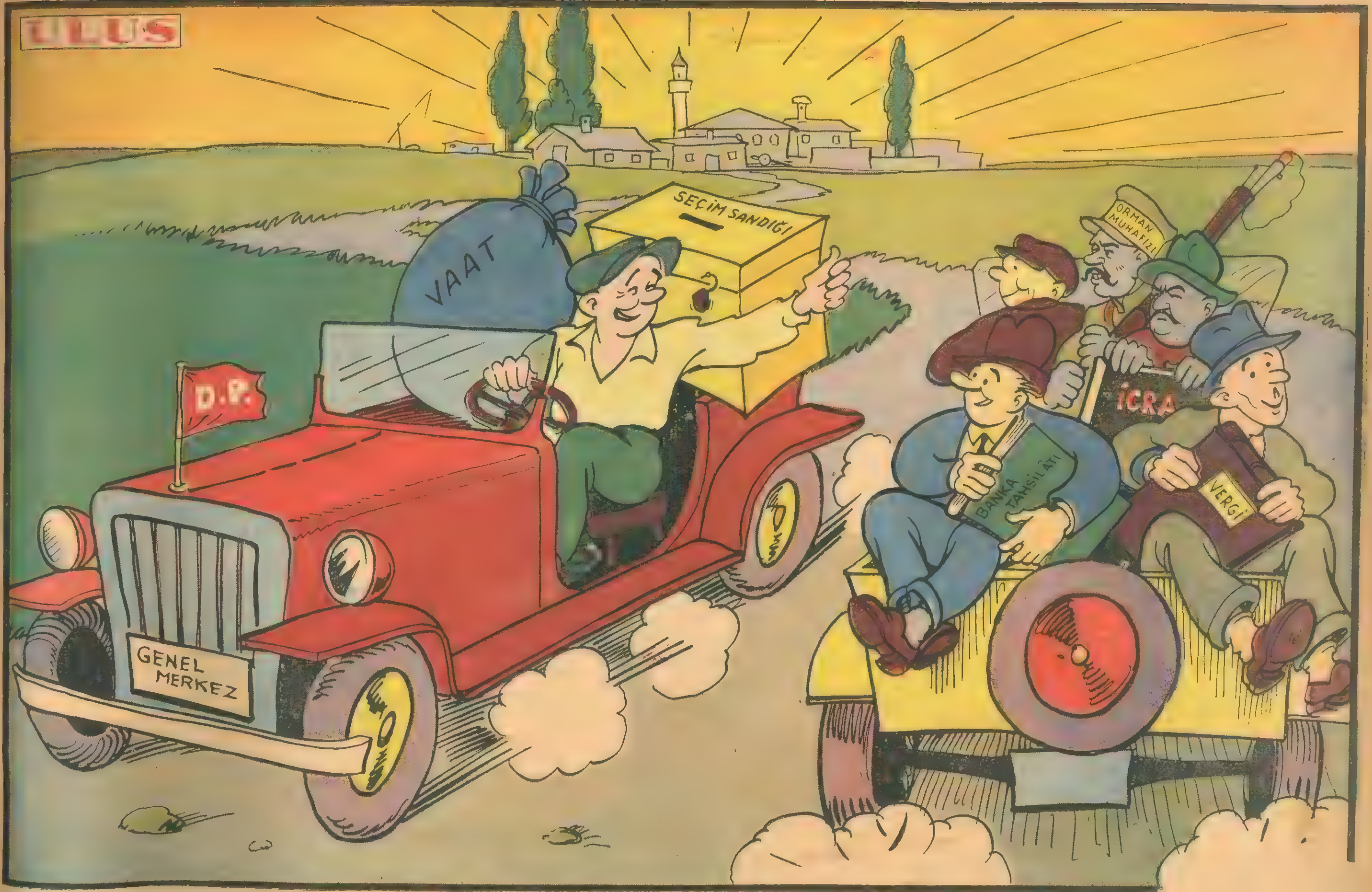

25.9.1951

Köyde şafak atarken...

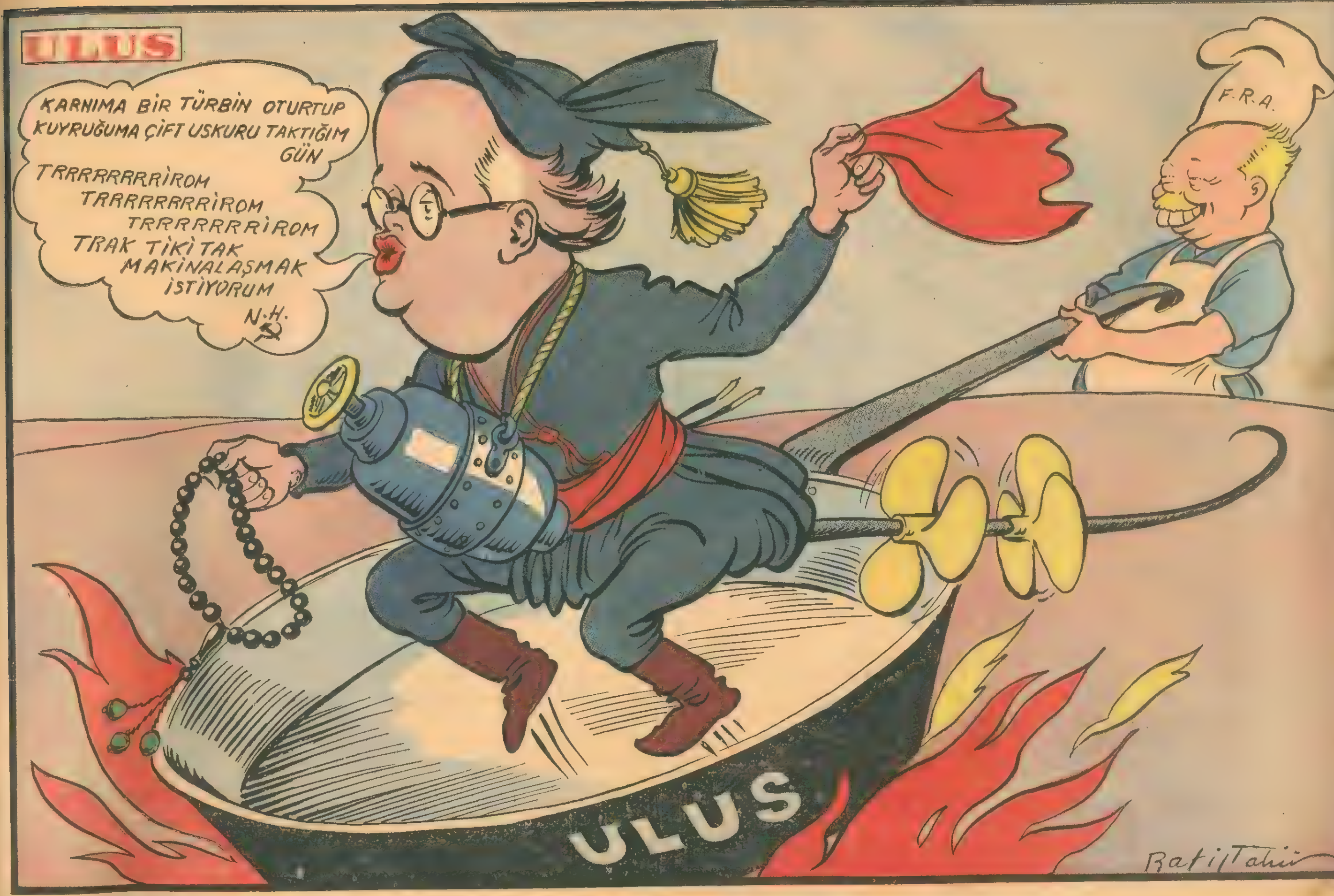

Hamsi koydum ta ta tavaya!..

28.10.1951

Yazık oldu Halil Efendiye...

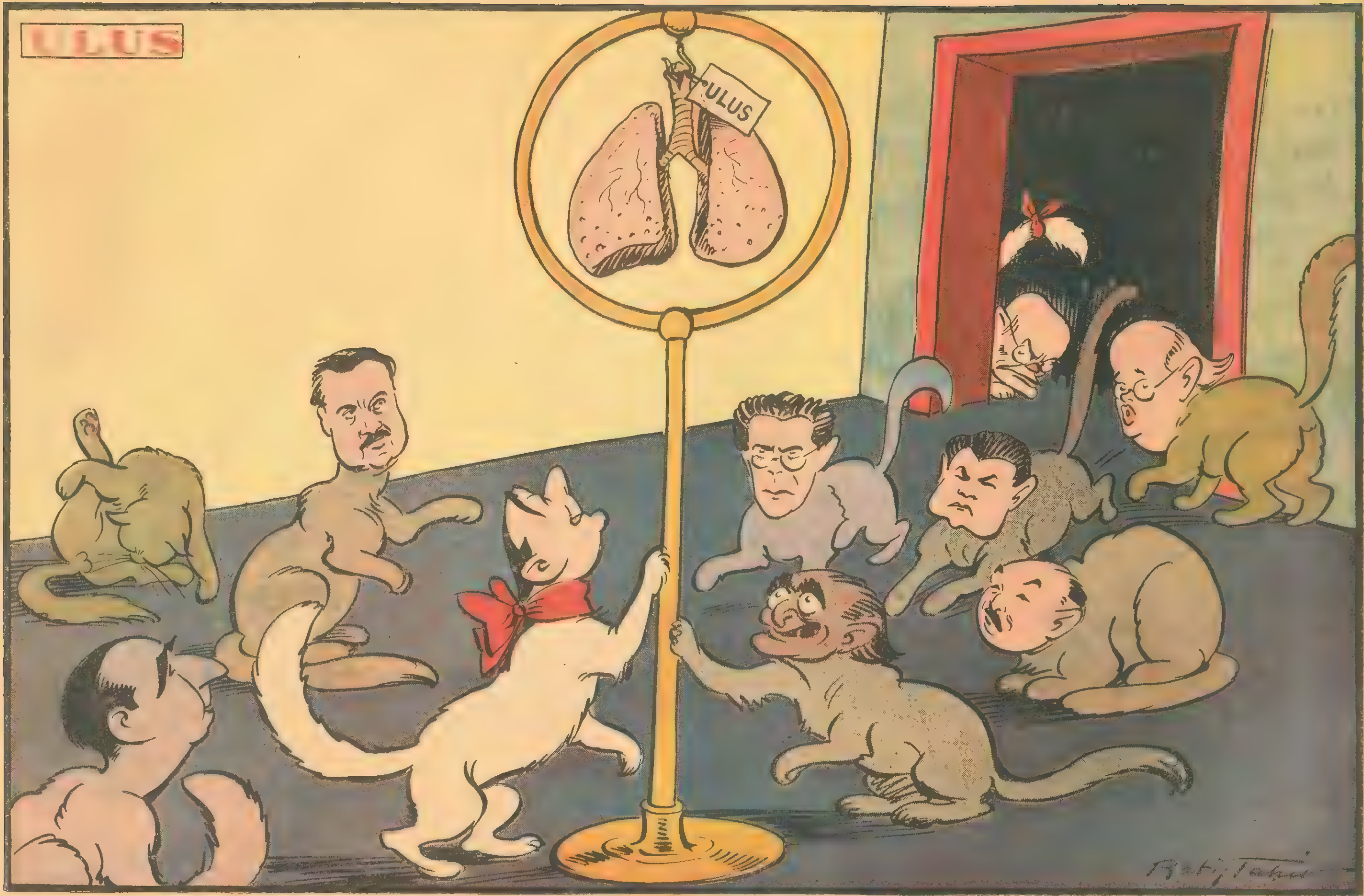

20.11.951

Kedi - Ciğer hikâyesi

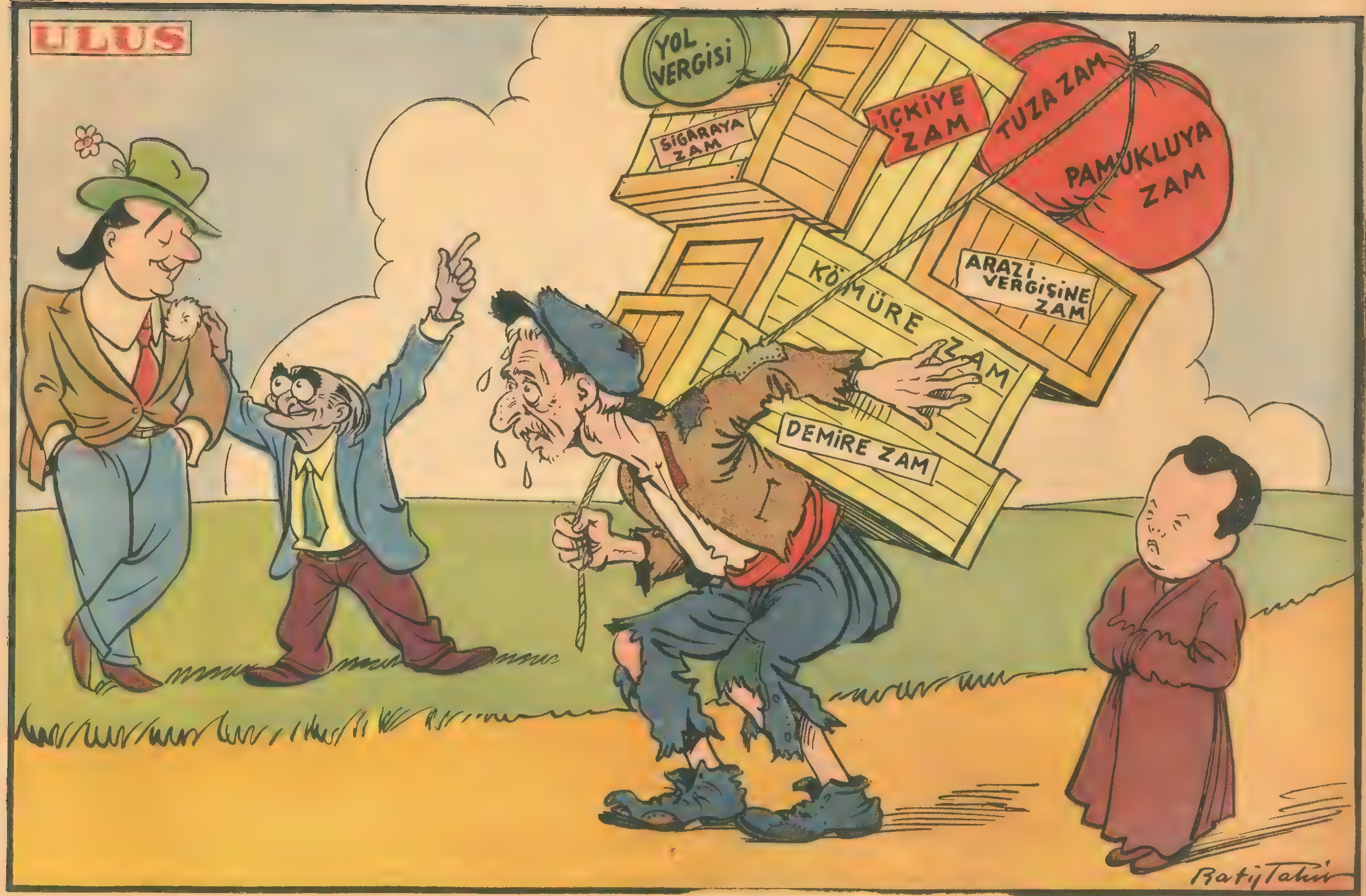

11.12.951

Nasıl olsa yürüyecek hali kalmadı, bari şu yol vergisini kaldırsak!.

1.1.952

Yılbaşı eglencesi

Ali ile Veli

22.1.952

NOT: İşbu karikatürün, Zafer'in Ankara Birinci Ağır Ceza kararına tariz eden yazısıyla ilgisi yoktur.

Atasözlerinden: 1

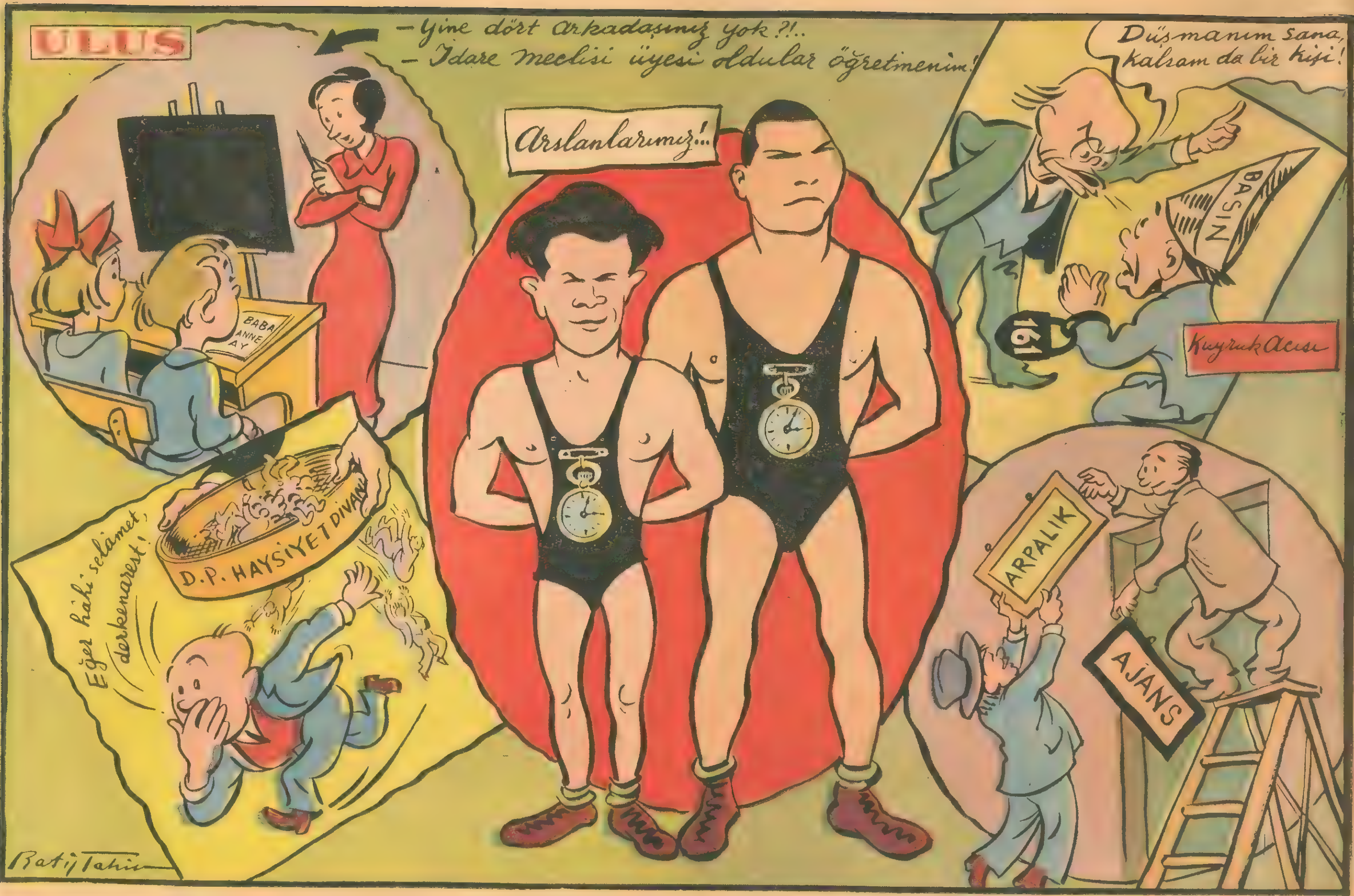

12.2.952

Geçen haftadan notlar...

19.2.952

Bu ne perhiz . . . .

Bu ne lâhana turşusu!!..

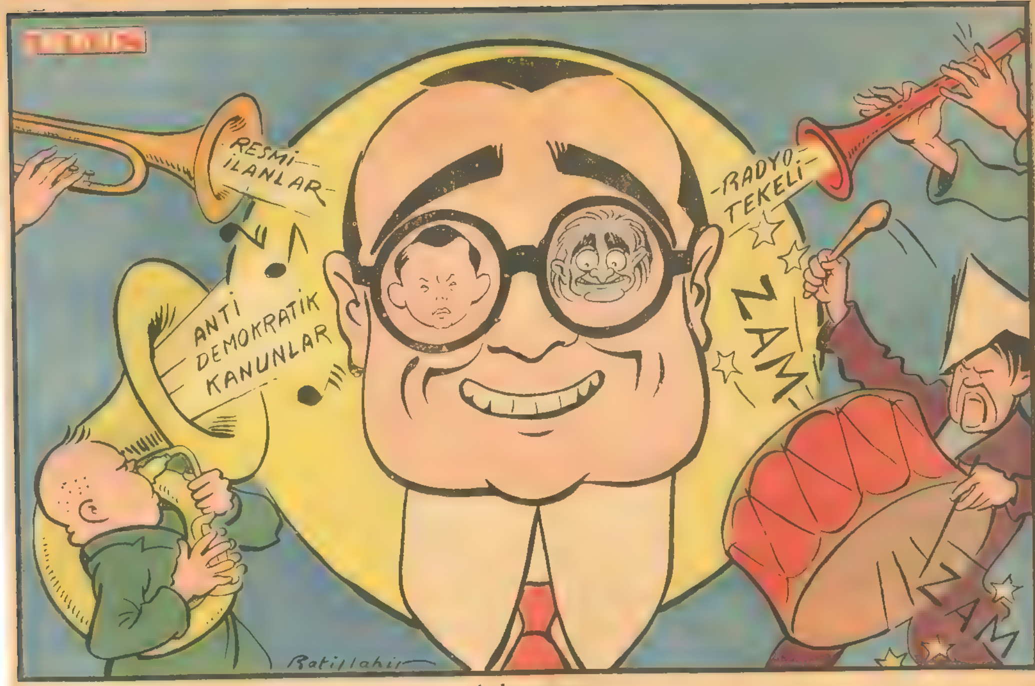
RESMİ İLANLAR
ANTİ DEMOKRATİK KANUNLAR
RADYO TEKELİ
ZAM
ZAM

Anlamayana...

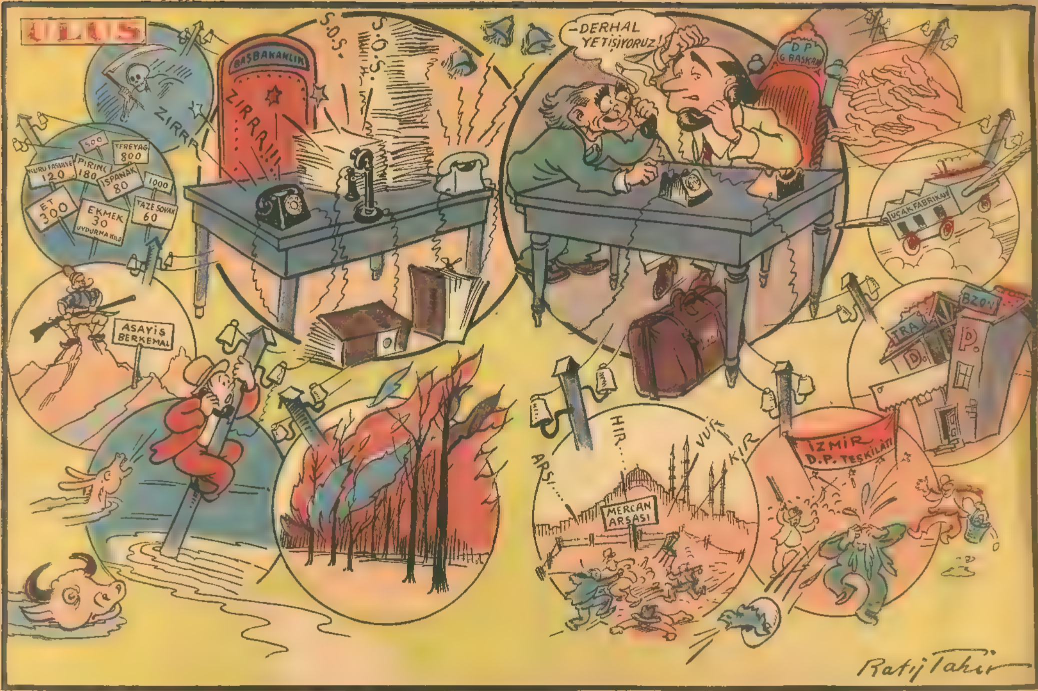

8.4.952

Memleket ...... Dâvaları

22.4.952

Bu gidişle

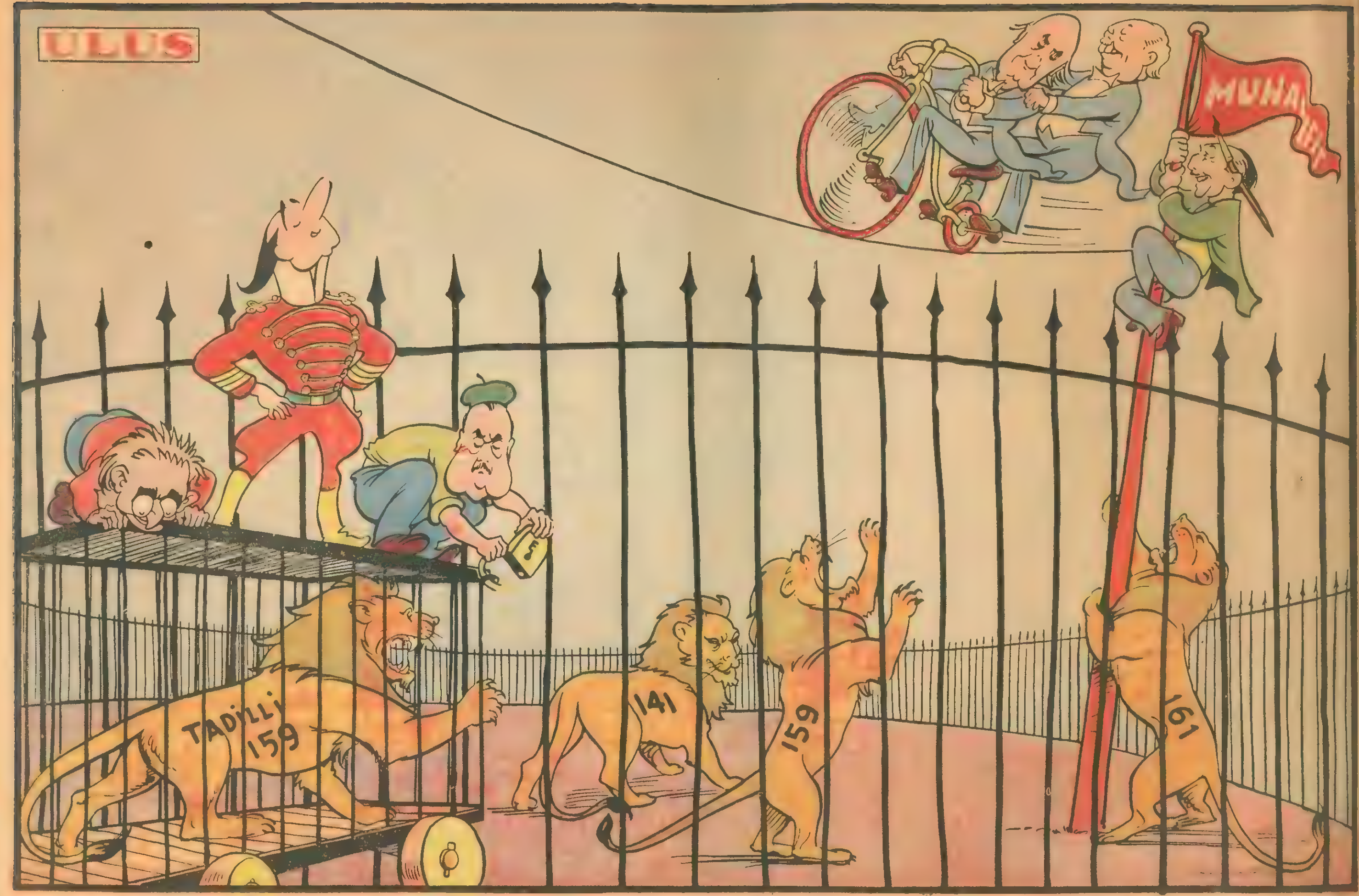

Ha bir eksik, ha bir fazla !

8.6.952

Kurucu Koraltan'ın Ankara Orduevi Pavyonunda nutuk çektiğinin resmidir.

13.5.952

Kakokrasi cilveleri

14.11.1950 Üç Büyükler

23.1.1951 Günün birinde makam otomobilleri kalkarsa

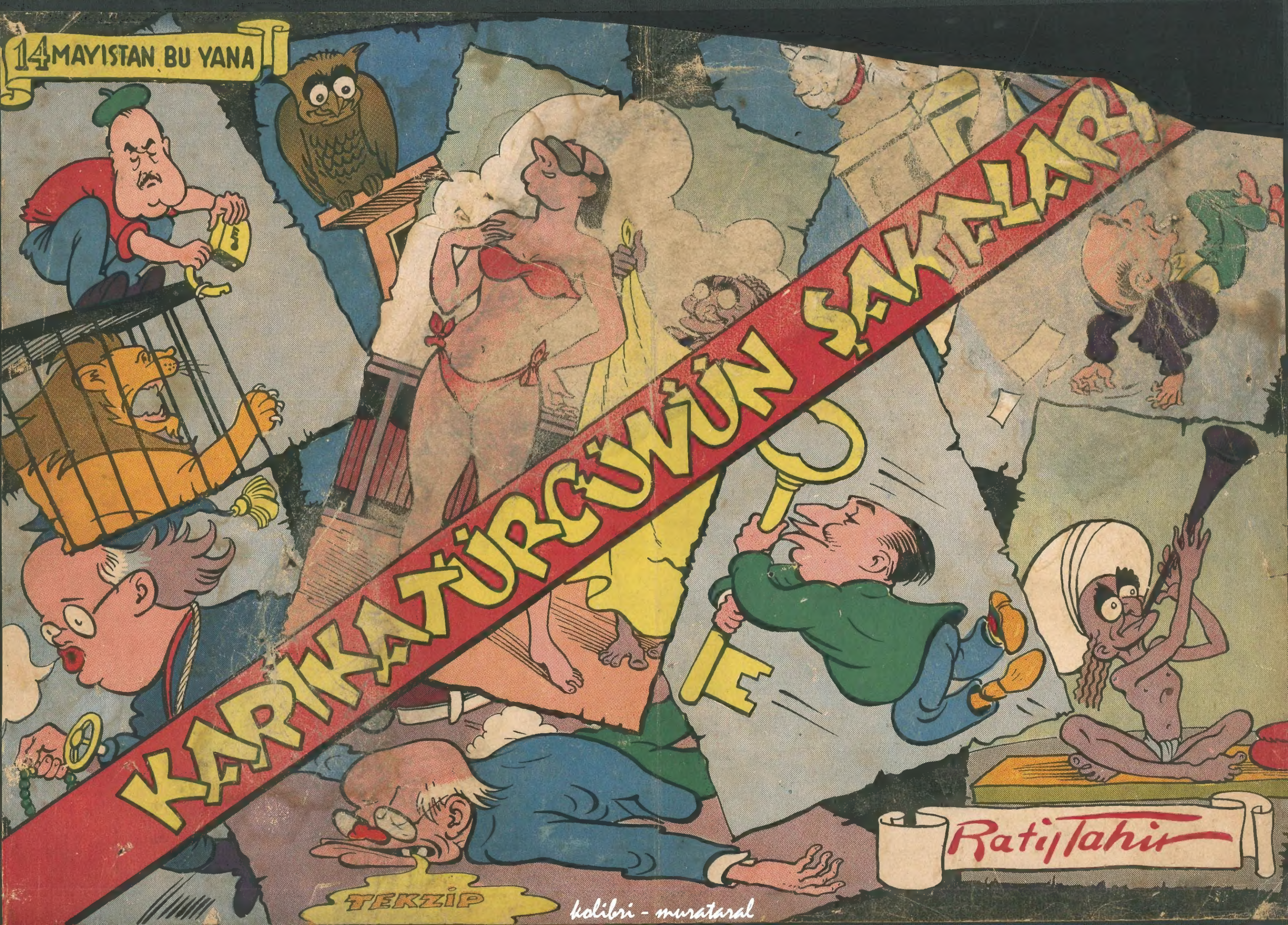

kolibri - murataral